Labās prakses piemēri:

Aprites risinājumi ēdienam līdzņemšanai

Iepazīstieties ar visiem labās prakses piemēriem šeit:
Change(K)now! case studies

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

CIRCULAR ECONOMY
Change(K)now!

SURI SIGNATURE

Atkārtoti lietojama iepakojuma risinājumi ēdiena līdzņemšanai iknedēļas tirgos

Personīgo trauku izmantošanas un koplietošanas sistēmu testēšana reālos tirgus apstākļos

Iknedēļas pārtikas tirdziņi ir nozīmīga ikdienas pārtikas iegādes vieta Hamburgā. Uzņēmums *SURI Signature GmbH* pilotprojekta ietvaros testēja, vai atkārtoti lietojamu līdzņemamās pārtikas iepakojumu iespējams ieviest reālos tirgus apstākļos, nesamazinot pārdošanas apjomus. Tika izvēlēti divi tirgi ar atšķirīgiem apmeklētāju profiliem: *Goldbekmarkt*, kuru galvenokārt apmeklē pastāvīgie klienti, un *Isemarkt*, kur lielāku daļu veido spontāni apmeklētāji. Tas ļāva praksē salīdzināt divas dažādas atkārtotas lietošanas stratēģijas.

Kategorija
Iknedēļas pārtikas tirgus

Tēma
Atkārtoti lietojama iepakojuma risinājumi ēdienam līdzņemšanai

Klimata tehnoloģija
Personīgo trauku izmantošanas modelis un pakalpojuma sniedzējam piederoša atkārtoti lietojamu trauku koplietošanas sistēma

Organizācijas
SURI Signature GmbH, REBOWL / RECUP, BEF Germany, Ķīles Universitāte

Izmaiņas

Vienreizlietojamā pārtikas iepakojuma izmantošana tika samazināta, piedāvājot atkārtoti lietojamus traukus.

Ieguvumi

Divas atkārtotas lietošanas stratēģijas tika izmēģinātas dažādos iknedēļas tirgos.

Personīgo atkārtoti lietojamu trauku izmantošanu galvenokārt izvēlējās pastāvīgie klienti.

Atkārtoti lietojamu trauku koplietošanas sistēma izrādījās piemērota spontāniem apmeklētājiem.

Ieguldījums

Atkārtoti lietojami trauki.

Darbības procesu pielāgošana un mazgāšanas loģistikas nodrošināšana.

Personāla apmācība un komunikācijas materiālu izstrāde.

Atzīšana no sabiedrības puses

Praktiskās iespējas īstenot

Piemērošanas iespējas plašākā mērogā

Ieguldījumi klimata jomā

Pilotprojekts parādīja, ka atkārtoti lietojamas līdzņemamās pārtikas sistēmas var veiksmīgi darboties iknedēļas pārtikas tirgos, neradot negatīvu ietekmi uz pārdošanas apjomiem. Izmēģinot divus dažādus atkārtotas lietošanas risinājumus, projekts sniedza vērtīgas atziņas par to, kā klientu uzvedība un tirgus struktūra ietekmē atkārtoti lietojama iepakojuma sistēmu sekmīgu darbību.

Kas jāņem vērā

Klientu uzvedība dažādos tirgos būtiski atšķiras. Tirdzniecības vietās ar lielu pastāvīgo klientu īpatsvaru piemērotāka bija personīgo trauku izmantošana, savukārt tirgos, kurus bieži apmeklēja neregulāri pircēji, labāk darbojās vienkāršas depozīta sistēmas atkārtoti lietojamiem traukiem.

Piemērošanas iespējas

- Atkārtotas lietošanas sistēmas iespējams ieviest plašākā mērogā pārtikas tirgos, ja izvēlētais modelis atbilst klientu profilam.
- Pilsētvidē ar daudzveidīgām apmeklētāju grupām var būt nepieciešams apvienot vairākas atkārtotas lietošanas stratēģijas.

Nepieciešamības

- **Tehniskās:** Atkārtoti lietojami pārtikas trauki un mazgāšanas loģistika.
- **Ekonomiskās:** Investīcijas atkārtoti lietojamos traukos un darbības procesu pielāgošana.
- **Organizatoriskās:** Personāla apmācība un sadarbība ar koplietošanas sistēmu pakalpojumu sniedzējiem.
- **Kompetence:** Komunikācija ar klientiem un uzvedības maiņu veicinoši motivācijas mehānismi.

Kā sākt!

1

Analizējiet klientu uzvedību

Noskaidrojiet, vai tirgu galvenokārt apmeklē pastāvīgie klienti vai spontāni apmeklētāji.

2

Izvēlēties piemērotāko atkārtotas lietošanas risinājumu

Atkarībā no klientu profila izmēģiniet personīgo trauku izmantošanas pieeju vai pakalpojuma sniedzēja nodrošinātu trauku koplietošanas sistēmu.

3

Apmāciet personālu, lai veicinātu atkārtotu lietošanu.

Skaidrojiet sistēmas darbību tieši tirdzniecības vietā un palīdziet klientiem orientēties tās izmantošanā.

4

Veiciniet uzvedības maiņu

Piedāvājiet atlaides vai/un vienkāršas depozīta sistēmas, lai mudinātu klientus izvēlēties atkārtoti lietojamus traukus.

ANĪKŠČU PAŠVALDĪBA

Atkārtotas lietošanas trauku sistēma ēdienam līdzņemšanai Anīkščos

Pilsētas mēroga atkārtoti lietojamu trauku sistēmas izmēģināšana restorānos un kafejnīcās

Anīkščų pašvaldība (Lietuva) izstrādāja un izmēģināja lokālu atkārtotas lietošanas sistēmu ēdienam līdzņemšanai, nodrošinot pašvaldības koordināciju un praktiskus risinājumus kafejnīcām un restorāniem. Pilotprojekts bija vērsts uz atkārtoti lietojamu trauku ieviešanu, izmantojot depozīta atgriešanas sistēmu. Projekta mērķis bija samazināt vienreizlietojamā iepakojuma izmantošanu, vienlaikus nodrošinot, ka sistēma veiksmīgi darbojas ikdienas ēdināšanas pakalpojumu sniegšanas procesos.

Kategorija
Pašvaldības atkārtotas lietošanas sistēma ēdienam līdzņemšanai

Tēma
Atkārtoti lietojams iepakojums vietējiem ēdināšanas pakalpojumiem

Klimata tehnoloģija
Koplietojama atkārtoti lietojamu trauku sistēma ar depozīta atgriešanas iespēju

Organizācijas
Aknīščų pašvaldība, vietējie restorāni un kafejnīcas

Sistēmas izveide

Pašvaldības koordinēta atkārtoti lietojamu trauku sistēma ar 3–4 EUR depozītu.

Dalība

Pilotprojektam pievienojās 16 restorāni un kafejnīcas.

Galvenās atziņas

Vienkārša uzticībā balstīta sistēma bez mobilajām lietotnēm un QR kodiem izrādījās viegli pieņemama gan uzņēmumiem, gan iedzīvotājiem.

●●●○○
Atzīšana no sabiedrības puses

●●○○○
Praktiskās iespējas īstenot

●●●●○
Piemērošanas iespējas plašākā mērogā

Ieguldījumi klimata jomā

Pilotprojekts pierādīja, ka pašvaldības var ieviest atkārtotas lietošanas sistēmas arī bez valsts līmeņa regulējuma, kas noteiktu obligātu atkārtoti lietojama iepakojuma izmantošanu. Ieviešot koplietojamu trauku aprites sistēmu un depozīta mehānismu, Anīkšči radīja iespēju vietējiem restorāniem piedāvāt atkārtoti lietojamu iepakojumu ēdienam līdzņemšanai, neveicot individuālas investīcijas nepieciešamajā infrastruktūrā. Iniciatīva samazināja atkarību no vienreizlietojamā iepakojuma un vienlaikus stiprināja sadarbību starp uzņēmumiem un pašvaldību.

Kas jāņem vērā

Sistēma ir balstīta uz restorānu brīvprātīgu iesaisti, tādēļ bija nepieciešama nepārtraukta komunikācija un uzticības veidošana. Izaicinājumus radīja arī publisko iepirkumu prasības, kurās prioritāte bieži tiek piešķirta zemākajai cenai, apgrūtinot izturīgu un ilgmūžīgu atkārtoti lietojamu trauku izvēli.

Piemērošanas iespējas

- Pilotprojekts parāda, ka arī nelielas pašvaldības var veicināt pāreju uz atkārtotu lietošanu, nodrošinot kopīgu infrastruktūru un koordināciju.
- Sistēmu iespējams pārnest arī uz citām pilsētām, kur restorāni atrodas salīdzinoši kompaktā pilsētvidē.

Nepieciešamības

- **Tehniskās:** Standartizēti atkārtoti lietojami trauki ēdienam līdzņemšanai.
- **Ekonomiskās:** Pašvaldības investīcijas trauku iepirkumā.
- **Organizatoriskās:** Koordinācija starp pašvaldību un restorāniem.
- **Kompetence:** Komunikācijas kampaņas, kas vērstas gan uz iedzīvotājiem, gan uzņēmumiem.

Kā sākt!

1

Izveidojiet vietējo atkārtotas lietošanas sadarbības tīklu

Savlaicīgi iesaistiet restorānus un kafejnīcas un vienojieties par dalības nosacījumiem

2

Nodrošiniet koplietojamus traukus

Iegādājieties standartizētus atkārtoti lietojamus traukus un izdaliet tos iesaistītajiem uzņēmumiem

3

Ieviesiet vienkāršu depozīta sistēmu

Nodrošiniet iespēju klientiem atgriezt traukus jebkurā sistēmā iesaistītajā ēdināšanas uzņēmumā.

4

Informējiet vietējo sabiedrību

Izmantojiet informatīvas norādes, uzlīmes un vietējos medijus, lai iepazīstinātu iedzīvotājus ar sistēmu.

KOPENHĀGENAS PILSĒTA

Pilsētas mēroga atkārtotas lietošanas trauku sistēma ar atgriešanas automātiem

Atkārtoti lietojama iepakojuma infrastruktūras izmēģināšana ēdiena līdzņemšanai Kopenhāgenā

Kopenhāgena (Dānija) ieviesa atkārtoti lietojama iepakojuma sistēmu pilsētā, izmantojot publiskās vietās izvietotus atgriešanas automātus. Sistēma apvieno atkārtoti lietojamu iepakojumu ēdienam līdzņemšanai, digitālu depozīta atmaksu un QR kodu tehnoloģijā balstītu atgriešanas procesu, lai veicinātu atkārtotu trauku lietošanu kafejnīcās, ēdināšanas zonās un uzņēmumos, kas piedāvā ēdienu līdzņemšanai.

Kategorija
Pilsētvides atkārtotas lietošanas infrastruktūra ēdienam līdzņemšanai

Tēma
Atkārtoti lietojams iepakojums ēdienam līdzņemšanai publiskajā telpā

Klimata tehnoloģija
Atkārtoti lietojama iepakojuma sistēma ar atgriešanas automātiem un digitālu depozīta sistēmu

Organizācijas
Kopenhāgenas pilsēta, *NewLoop*, *Torvehallerne* tirgus un sistēmā iesaistītie uzņēmumi

Izmaiņas

Vienreizlietojamā iepakojuma izmantošana ēdienam līdzņemšanai tika samazināta, ieviešot pilsētas mēroga atkārtotas lietošanas sistēmu

Ieguvumi

Kopenhāgenas centrā tika uzstādīti 38 depozīta atgriešanas punkti.

Ieviesta digitāla depozīta atmaksas sistēma, izmantojot QR kodu lietotni.

Torvehallerne tirgus ēdināšanas zona tika integrēta sistēmā.

Ieguldījums

Trauku atgriešanas automāti un digitālā infrastruktūra.

Uzņēmumu iesaistes veicināšanas pasākumi un darbības procesu koordinācija.

Komunikācijas un uzvedības maiņu veicinošas aktivitātes.

Atzīšana no sabiedrības puses

Praktiskās iespējas īstenot

Piemērošanas iespējas plašākā mērogā

Ieguldījumi klimata jomā

Pilotprojekts parādīja, kā pašvaldības var atbalstīt pilsētas mēroga atkārtotas lietošanas sistēmu ieviešanu, izmantojot publiskos iepirkumus, stratēģiskas partnerības un finansiālus stimulus. Atgriešanas automāti vienkāršoja iepakojuma atgriešanas procesu un lika pamatus atkārtotas lietošanas infrastruktūras attīstībai plašākā mērogā.

"Atkārtota lietošana kļūst par ikdienas normu tikai tad, ja iepakojuma atgriešana ir tikpat vienkārša kā tā izmešana."
— Kopenhāgenas pilsēta

Kas jāņem vērā

Pilsētas mēroga sistēmām nepieciešama cieša sadarbība starp tehnoloģiju nodrošinātājiem, uzņēmumiem un pašvaldībām. Lietotāju iesaiste lielā mērā ir atkarīga no pieejamās atgriešanas infrastruktūras ērtuma un skaidras komunikācijas.

Piemērošanas iespējas

- Publiski pieejama atgriešanas infrastruktūra var nodrošināt atkārtoti lietojama iepakojuma sistēmu darbību pilsētas mērogā.
- Šis modelis ir īpaši piemērots blīvi apdzīvotām pilsētvidēm, kur ir augsts pieprasījums pēc ēdiena līdzņemšanai.

Nepieciešamības

- **Tehniskās:** Atgriešanas automāti un digitālas depozīta sistēmas.
- **Ekonomiskās:** Investīcijas infrastruktūrā un uzņēmumu iesaistes veicināšanas mehānismi.
- **Organizatoriskās:** Koordinācija starp sistēmas operatoriem, uzņēmumiem un pašvaldībām.
- **Kompetence:** Lietotāju informēšana un komunikācija, kā arī sistēmas darbības pārvaldība.

Kā sākt!

1

Izveidojiet publiski pieejamu atgriešanas infrastruktūru

Izvietojiet atgriešanas automātus viegli pieejamās vietās.

2

Veidot sadarbību ar vietējiem uzņēmumiem

Iesaistiet kafejnīcas un ēdināšanas uzņēmumus atkārtotas lietošanas sistēmā.

3

Vienkāršojiet atgriešanas procesu

Izmantojiet digitālu depozīta sistēmu un QR kodu risinājumus depozīta atmaksai.

4

Veiciniet lietotāju iesaisti

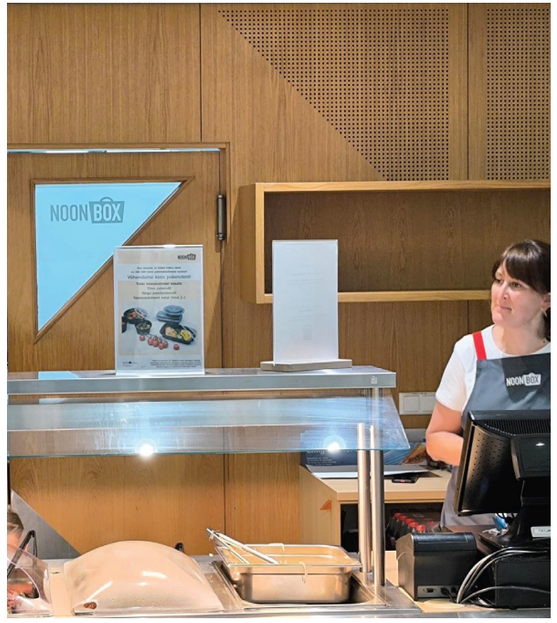
Izmēģiniet uzvedības maiņu veicinošus risinājumus un komunikācijas pasākumus, lai mudinātu iedzīvotājus izmantot sistēmu.

BALTIC RESTAURANTS ESTONIA

Vienreizlietojamā iepakojuma aizstāšana darba vietu ēdnīcās

Atkārtoti lietojama iepakojuma izmēģināšana ēdienam līdzņemšanai ministriju ēdnīcās Tallinā

Tallinā esošā kopīgā ministriju ēkā divas ēdnīcas izmēģināja atteikšanos no vienreizlietojamā iepakojuma ēdienam līdzņemšanai. Pilotprojektā tika ieviesti vairāki atkārtotas lietošanas risinājumi, tostarp personīgo trauku izmantošana, depozīta sistēma un atkārtoti lietojamu trauku iegādes iespēja. Projekta mērķis bija samazināt iepakojuma atkritumu apjomu slēgtā darba vidē

Kategorija
Ēdiena līdzņemšanas sistēma darba vietā

Tēma
Atkārtoti lietojami trauki ēdienam līdzņemšanai institucionālajā ēdināšanā

Klimata tehnoloģija
Atkārtoti lietojamu trauku sistēmas, tostarp personīgo trauku izmantošana, depozīta sistēma un iegādājami atkārtoti lietojami trauki

Organizācijas
Baltic Restaurants Estonia AS, Ringo Eco OÜ, ministriju ēkas iesaistītās puses

Izmaiņas

No ēdnīcām tika izņemts vienreizlietojamais iepakojums ēdienam līdzņemšanai.

Ieguvumi

Ministriju ēkas darbinieki pieņēma un izmantoja atkārtotas lietošanas risinājumus.

Klienti aktīvi izmantoja iespēju izmantot savus traukus.

Tika ieviesta depozīta sistēma, kuru sākotnēji izmantoja salīdzinoši maz lietotāju, taču tās popularitāte pieauga.

Ieguldījums

Atkārtoti lietojami trauki un depozīta sistēmas izveide.

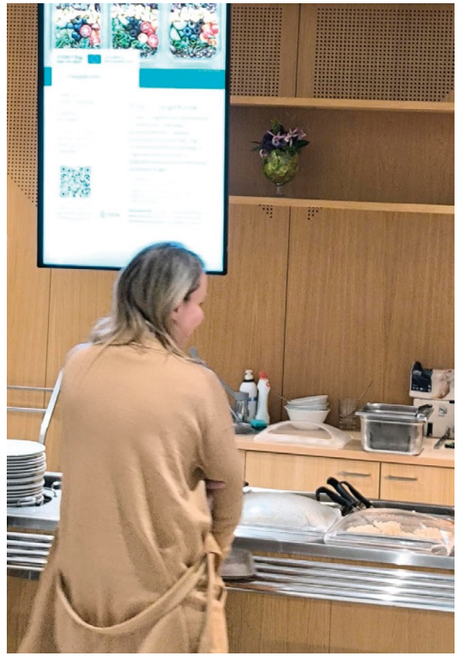
Personāla apmācība un komunikācijas pasākumi.

Ēdnīcu darba procesu pielāgošana.

Atzīšana no sabiedrības puses

Praktiskās iespējas īstenot

Piemērošanas iespējas plašākā mērogā

Ieguldījumi klimata jomā

Pilotprojekts parādīja, ka atteikšanās no vienreizlietojamā iepakojuma var būtiski samazināt atkritumu apjomu, vienlaikus saglabājot pakalpojuma sniegšanas efektivitāti. Piedāvājot vairākas atkārtotas lietošanas trauku iespējas, lietotāji ātri pielāgojās jaunajiem paradumiem, un atkārtotas lietošanas risinājumi kļuva par ierasto izvēli.

“Ja vienreizlietojamā alternatīva tiek noņemta, cilvēki ātri pielāgojas atkārtoti lietojamiem risinājumiem.”
— Tiiu Endrikson

Kas jāņem vērā

Lietotāju ērtībai ir izšķiroša nozīme. Ja trauku atgriešanas sistēmas ir sadrumstalotas vai prasa papildu piepūli, to izmantošana samazinās. Skaidra komunikācija un atteikšanās no vienreizlietojamām alternatīvām ir būtiski priekšnoteikumi sistēmas veiksmīgai darbībai.

Piemērošanas iespējas

- Slēgtas vides, piemēram, biroju ēkas, ir īpaši piemērotas atkārtotas lietošanas sistēmām ēdienam līdzņemšanai.
- Šo pieeju iespējams ieviest arī citās darba vietās, augstskolu pilsētiņās un līdzīgās vidēs.

Nepieciešamības

- **Tehniskās:** Atkārtoti lietojami trauki un atgriešanas infrastruktūra.
- **Ekonomiskās:** Sākotnējās investīcijas traukos un depozīta sistēmās.
- **Organizatoriskās:** Personāla apmācība un koordinācija.
- **Kompetence:** Komunikācija un lietotāju iesaiste.

Kā sākt!

1. **Atsakieties no vienreizlietojamām alternatīvām**
   Pārtrauciet izmantot vienreizlietojamo iepakojumu, lai veicinātu paradumu maiņu
2. **Piedāvājiet vairākas atkārtotas lietošanas iespējas**
   Nodrošiniet depozīta sistēmu, atkārtoti lietojamus traukus un iespēju izmantot savus traukus
3. **Informējiet klientus un apmāciet personālu**
   Izvietojiet informatīvas norādes un nodrošiniet, ka darbinieki izprot jaunās prasības un spēj skaidri izskaidrot sistēmas darbību lietotājiem
4. **Nodrošiniet ērtu trauku atgriešanas procesu**
   Izveidojiet vienkāršus un viegli pieejamus trauku atgriešanas risinājumus.

The publications of Circular food delivery systems were produced under the Change(K)now! project. The Change(K)now! project is co-funded by Interreg Baltic Sea Region. The project´s main objective is a mindset change from single-use to circular or multiple-use of food delivery systems in cities and residents of the Baltic Sea Region. The responsibility for the content lies with the author(-s) and don´t necessarily reflect the funder position on these topics.

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

CIRCULAR ECONOMY
Change(K)now!